

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z HISTORII KL 6

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą.

Ocenę wyższą otrzymuje uczeń, który spełnił także wymagania na oceny niższe (np. na ocenę dobrą trzeba spełnić wymagania na 2, 3 i 4

Realizacja tematów w półroczu zależy od kalendarza szkolnego oraz planu pracy danego nauczyciela.

I PÓŁROCZE

Dział I

Narodziny Nowożytnego świata

	Wymagania na poszczególne oceny				
	Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:

1. Wielkie odkrycia geograficzne	Uczeń zna: rok odkrycia Ameryki (1492 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia Uczeń potrafi: -wskazuje na mapie Indie, Amerykę – podać przykłady towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab) – wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki	Uczeń zna: <i>karawela, kompas</i> -lata pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519–1522 r.) Uczeń potrafi wymienia nowości w technice żeglarskiej, które umożliwiły dalekomorskie wyprawy -określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia – wskazuje Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata i przedstawia jej znaczenie	Uczeń potrafi: -podaje przyczyny wielkich odkryć geograficznych – wskazuje na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienia ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz) – poprawnie posługuje się terminem: <i>tubylec</i> – wyjaśnia, dlaczego ludność tubylczą Ameryki nazwano Indianami	Uczeń potrafi – wyjaśnia przyczyny poszukiwania morskiej drogi do Indii – podaje i zaznacza na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza i Vasco da Gamy – poprawnie posługuje się terminem: <i>astrolabium</i> – wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód	Uczeń potrafi: – tłumaczy pochodzenie nazwy Ameryka – wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich
---	---	--	--	---	--

2. Skutki odkryć geograficznych	Uczeń zna pojęcia - <i>Stary Świat, Nowy Świat</i> Uczeń potrafi: – wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie) – podaje przykłady towarów, które przewożono między Ameryką a Europą	Uczeń zna pojęcia: <i>cywilizacje prekolumbijskie</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Majów, Azteków i Inków – wymienia dokonania rdzennych ludów Ameryki – przedstawia po jednym pozytywnym i negatywnym skutku wielkich odkryć geograficznych – wskazuje odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej	Uczeń zna pojęcia: <i>kolonia, niewolnik, plantacja</i> Uczeń potrafi: – przedstawia politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie – tłumaczy przyczyny przewagi Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki – opowiada o sytuacji niewolników na plantacjach w Ameryce – wyjaśnia, w jaki sposób w Ameryce pojawiła się ludność afrykańska	Uczeń potrafi: – przedstawia pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych – poprawnie posługuje się terminem: <i>konkwistador</i> – opisuje działalność konkwistadorów i wymienia najbardziej znanych konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro)	Uczeń potrafi: – przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych – wymienia na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizacje prekolumbijskie
3. Renesans – narodzin y nowej epoki	Uczeń potrafi: – zaznacza na osi czasu epokę renesansu – wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku	Uczeń zna pojęcia: <i>renesans,</i> Uczeń potrafi: – podaje czas trwania epoki renesansu – przedstawia ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnia termin: <i>człowiek renesansu</i>	Uczeń zna pojęcia : antyk, humanizm Uczeń potrafi: – charakteryzuje epokę renesansu – wyjaśnia nazwę nowej epoki	Uczeń potrafi: – wyjaśnia wpływ wynalezenia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu – przedstawia poglądy humanistów	Uczeń potrafi: – wskazuje Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawia jego poglądy – porównuje pracę kopisty z pracą w średniowiecznej drukarni

	– wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i określa dwie–trzy dziedziny jego zainteresowań	– opisuje dokonania Leonarda da Vinci i uzasadnia słuszność twierdzenia, że był on człowiekiem renesansu			
4. Kultura renesansu w Europie	Uczeń potrafi: – wskazuje Włochy jako kolebkę renesansu, – wymienia Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia	Uczeń zna pojęcia: <i>mecenat</i> Uczeń potrafi: – wyjaśnia, w czym przejawiała się renesansowa radość życia – wymienia wybitnych twórców epoki odrodzenia i podaje przykłady ich dzieł	Uczeń potrafi: – charakteryzuje sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców, – poprawnie posługuje się terminem: <i>fresk</i> , podaje przykład dzieła wykonanego tą techniką	Uczeń zna pojęcia: <i>attyka, arkada, kopuła</i> do opisu budowli renesansowych	Uczeń potrafi: – poprawnie posługuje się terminem: <i>perspektywa</i> – podaje przykłady dzieł, w których zastosowano perspektywę
5. Reformacja – czas wielkich zmian	Uczeń zna pojęcia: <i>odpust</i> Uczeń potrafi: – wskazuje wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji – wymienia wyznania protestanckie	Uczeń zna pojęcia: <i>reformacja, protestanci</i> Uczeń potrafi: – wskazuje sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn reformacji – charakteryzuje wyznania protestanckie i podaje ich założycieli – określa początek reformacji (1517 r.) i	Uczeń zna pojęcia: <i>pastor, celibat, zbór</i> Uczeń potrafi: – wskazuje objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji – przedstawia skutki reformacji	Uczeń potrafi: – charakteryzuje poglądy Marcina Lutra – opisuje postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnia zasadę <i>czyj kraj, tego religia</i> – przedstawia na mapie podział religijny Europy	Uczeń potrafi: – charakteryzuje poglądy głoszone przez Jana Kalwina – wskazuje zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej

		zaznacza tę datę na osi czasu			
6. Kontrrreformacja	Uczeń zna pojęcia: <i>sobór</i> Uczeń potrafi: – przy pomocy nauczyciela przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie – wskazuje zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją – oblicza, jak długo obradował sobór trydencki i zaznacza to na osi czasu	Uczeń zna pojęcia: <i>kontrrreformacja, seminarium duchowne</i> Uczeń potrafi: – przedstawia zadania seminariów duchownych w dobie kontrrreformacji – wyjaśnia cel założenia zakonu jezuitów – wymienia Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów	Uczeń zna pojęcia: <i>heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</i> Uczeń potrafi: – wyjaśnia cel utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych – przedstawia postanowienia soboru trydenckiego	Uczeń potrafi: – charakteryzuje działalność zakonu jezuitów – przedstawia zasady obowiązujące jezuitów	Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej – podaje datę podpisania pokoju westfalskiego (1648 r.) i jego najważniejsze postanowienia

DZIAŁ II

W Rzeczypospolitej szlacheckiej

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Demokracja szlachecka	Uczeń zna pojęcia: <i>szlachta, herb, szabla</i> Uczeń potrafi: – przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach – wymienia zajęcia szlachty – wskazuje na ilustracji postać szlachcica	Uczeń zna pojęcia: <i>demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gotota</i> Uczeń potrafi: – wymienia izby sejmiku – przedstawia zróżnicowanie stanu szlacheckiego – wyjaśnia funkcjonowanie zasady <i>liberum veto</i>	Uczeń zna pojęcia: <i>pospolite ruszenie</i> Uczeń potrafi: – wskazuje wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> (1505 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – przedstawia prawa otrzymane przez szlachtę na mocy konstytucji <i>Nihil novi</i>	Uczeń potrafi: – poprawnie posługuje się terminami: <i>sejm walny, sejmiki ziemskie</i> – przedstawia decyzje podejmowane na sejmie walnym – charakteryzuje rolę sejmików ziemskich i zakres ich uprawnień – przedstawia skład izb sejmiku walnego	Uczeń potrafi: – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do ukształtowania się demokracji szlacheckiej – porównuje parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski – wyjaśnia, kto sprawował władzę w Rzeczypospolitej

			– przedstawia prawa i obowiązki szlachty,		
2. W folwarku szlacheckim	Uczeń zna pojęcia: <i>folwark, dwór</i> Uczeń potrafi: – na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego – opisuje zajęcia chłopów i mieszczan	Uczeń zna pojęcia: <i>spław wiślany, szkuta, spichlerz, pańszczyzna</i> Uczeń potrafi: – przedstawia gospodarczą działalność szlachty – wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą – wymienia towary wywożone z Polski i sprowadzane do kraju	Uczeń potrafi: – wymienia najważniejsze zabudowania folwarku i wskazuje ich funkcje – wyjaśnia przyczyny i sposoby powiększania się majątków szlacheckich – tłumaczy, dlaczego szlachta uchwaliła ustawy antychłopskie i antymieszczańskie	Uczeń potrafi: – wyjaśnia znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki – wymienia najważniejsze ustawy wymierzone przeciw chłopom i mieszczanom – wyjaśnia następstwa ożywienia gospodarczego	Uczeń potrafi: – wyjaśnia wpływ ustaw antychłopskich i antymieszczańskich na położenie tych grup społecznych i rozwój polskiej gospodarki
3. W czasach ostatnich Jagiellonów	Uczeń potrafi: – wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta – podaje i zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określa wiek, w którym doszło do tego	Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Prusy Książęce, Prusy Królewskie – opisuje zależność Prus Książęcych od Polski	Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521 r.)	Uczeń zna pojęcie: <i>hołd lenny</i> Uczeń potrafi: – przedstawia postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki	Uczeń potrafi: – opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego

	wydarzenia – wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Hołd pruski</i> postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna				
4. Odrodzenie na ziemiach polskich	Uczeń zna pojęcia: <i>włoszczyzna</i> i wskazuje jego pochodzenie Uczeń potrafi: – wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej – wskazuje Wawel jako przykład budowli renesansowej w Polsce	Uczeń potrafi: – wymienia Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako twórców literatury renesansowej w Polsce – wyjaśnia przyczyny twórczości literackiej w języku polskim – charakteryzuje odkrycie Mikołaja Kopernika i pokazuje różnice między teorią polskiego astronoma a dotychczas obowiązującą koncepcją budowy wszechświata	Uczeń zna pojęcia: <i>arras, krużganki, mecenat</i> Uczeń potrafi: – charakteryzuje krótko twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego – opisuje Wawel jako przykład architektury renesansu w Polsce – uzasadnia tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu – przywołuje Galileusza jako zwolennika teorii Kopernika	Uczeń zna pojęcia: <i>teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna</i> Uczeń potrafi: – wyjaśnia przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce – przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu – przedstawia poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego jako pisarza politycznego doby renesansu	Uczeń potrafi: – wyjaśnia, dlaczego XVI stulecie nazwano złotym wiekiem w historii Polski – opisuje wybraną budowlę renesansową w swoim regionie

5. Rzeczpo spolita Obojga Narodów	Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Unia lubelska</i> postać Zygmunta II Augusta jako autora i pomysłodawcę unii – podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania unii lubelskiej (1569 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia	Uczeń zna pojęcia: <i>unia personalna, unia realna</i> Uczeń potrafi: – wyjaśnia nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów – wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie	Uczeń potrafi: – przedstawia postanowienia unii lubelskiej – charakteryzuje strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej – analizuje wygląd herbu I Rzeczypospolitej i porównuje go z herbem Królestwa Polskiego	Uczeń potrafi: – opisuje skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów – wyjaśnia korzyści płynące z wielokulturowości – wskazuje na mapie Wołyń, Podole i Ukrainę	Uczeń potrafi: – wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów
6. „Państw o bez stosów”	Uczeń zna pojęcia: <i>tolerancja</i> Uczeń potrafi: – wskazuje wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej – zauważa potrzebę poszanowania odmienności religijnej i kulturowej	Uczeń potrafi: – wymienia wyznania zamieszkujące Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje cel podpisania konfederacji warszawskiej	Uczeń zna pojęcia: <i>innowierca</i> Uczeń potrafi: – nazywa świątynie różnych wyznań – wskazuje na mapie Raków i Pińczów jako ważne ośrodki reformacji w Polsce – omawia wkład innych wyznań w rozwój	Uczeń zna pojęcia: <i>katolicyzm, judaizm, luteranizm, prawosławie</i> Uczeń potrafi: – charakteryzuje strukturę wyznaniową I Rzeczypospolitej – wyjaśnia, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii	Uczeń potrafi: – nazywa i wskazuje na mapie ziemie zamieszkałe przez przedstawicieli poszczególnych wyznań – wyjaśnia związek między narodowością a wyznawaną religią wśród mieszkańców I Rzeczypospolitej

		– podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania konfederacji warszawskiej (1573 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wyjaśnia, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów”	szkolnictwa I Rzeczypospolitej – przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej	– tłumaczy przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian	
7. Pierwsza wolna elekcja	Uczeń zna pojęcia” <i>elekcja</i> Uczeń potrafi: – krótko opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji – wskazuje Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego	Uczeń zna pojęcia:: <i>wolna elekcja, bezkrólewie</i> Uczeń potrafi: – podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji – opisuje przebieg pierwszego bezkrólewia i wyjaśnia, kim był interrex	Uczeń potrafi: – przedstawia zasady wyboru monarchy – na podstawie obrazu Canaletta opisuje miejsce i przebieg wolnej elekcji – wyjaśnia skutki wolnych elekcji	Uczeń potrafi: – wymienia warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni – poprawnie postępuje się terminami: <i>Artykuły henrykowskie, pacta conventa</i>	Uczeń potrafi: – wyjaśnia wpływ <i>Artykułów henrykowskich</i> i <i>pacta conventa</i> na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej

Rozdział III

W obronie granic Rzeczypospolitej

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Wojny z Rosją	Uczeń zna pojęcia: : <i>hetman</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Inflanty i Carstwo Rosyjskie – wymienia Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski	Uczeń potrafi: – opisuje, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka – przedstawia, jak zakończyły się wojny o Inflanty prowadzone przez Stefana Batorego – podaje i zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem – przywołuje Stanisława Żółkiewskiego jako	Uczeń zna pojęcia : <i>piechota wybraniecka, dymitriada, Kreml, bojar</i> Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty – opisuje następstwa dymitriady – wskazuje na mapie tereny przyłączone przez Polskę w wyniku interwencji w Rosji (po pokoju w Polanowie i Jamie Zapolskim)	Uczeń potrafi: – opisuje przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo – wskazuje przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca – wyjaśnia cel polskiej interwencji w Rosji – podaje datę podpisania pokoju w Polanowie (1634 r.)	Uczeń potrafi: – ocenia politykę Zygmunta III wobec Rosji – przedstawia postanowienia pokoju w Polanowie

		dowódcę bitwy pod Kłuszynem – wskazuje na mapie Moskwę i Kłuszyń			
2. Początek wojen ze Szwecją	Uczeń potrafi: – wymienia elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji – wskazuje na mapie Szwecję, Inflanty i Wisłę – wymienia stolice Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa)	Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Kircholm i Pomorze Gdańskie – podaje datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz) – wyjaśnia, dlaczego przeniesiono stolicę z Krakowa do Warszawy	Uczeń zna pojęcia: cło Uczeń potrafi: – charakteryzuje przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w. – opowiada przebieg wojny o Inflanty – wskazuje na mapie Oliwę – podaje datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnia znaczenie tego starcia	Uczeń potrafi: – wyjaśnia, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji – przedstawia przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów – tłumaczy, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych	Uczeń potrafi: – przedstawia postanowienia i podaje daty podpisania rozejmu w Starym Targu (1629 r.) i Sztumskiej Wsi (1635 r.)
3. Powstanie Chmielnickiego	Uczeń potrafi: – wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie – wymienia elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji – rozpoznaje na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli	Uczeń zna pojęcia: Zaporoże, Kozacy Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Ukrainę, Zaporoże i Dzikie Pola – podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania kozackiego (1648 r.)	Uczeń potrafi: – wyjaśnia, kim byli Kozacy rejestrowi – przedstawia zajęcia i sytuację Kozaków – wskazuje na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko) – uzasadnia tezę, że powstanie	Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie – omawia główne etapy powstania – wyjaśnia, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską – wskazuje na mapie Perejaśław	Uczeń potrafi: – przedstawia skutki powstania Chmielnickiego – wskazuje rozejm w Andruszowie jako moment zakończenia powstania i wojny polsko-rosyjskiej (1667 r.) – ocenia politykę szlachty wobec Kozaków

	innych grup społecznych		Chmielnickiego było wojną domową	– podaje i zaznacza na osi czasu datę ugody w Perejasławiu (1654 r.)	
4. Potop szwedzki	Uczeń zna pojęcie: <i>potop szwedzki</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Częstochowę i Inflanty – wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem – przedstawia na ilustracji uzbrojenie piechoty szwedzkiej	Uczeń potrafi: – podaje i zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660 r.) oraz pokoju w Oliwie (1660 r.) – charakteryzuje postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej	Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Lwów i Prusy Książęce	Uczeń potrafi: – wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich – wyjaśnia przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu szwedzkiego – wymienia postanowienia pokoju w Oliwie	Uczeń potrafi: – przedstawia skutki potopu szwedzkiego – wskazuje zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego
5. Wojny z Turcją	Uczeń zna pojęcia: <i>sułtan, husarz, janczar</i> Uczeń potrafi: – podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń – wskazuje na mapie Wiedeń	Uczeń zna pojęcia: <i>islam, wezyr</i> Uczeń potrafi: – charakteryzuje postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy – podaje i zaznacza na osi czasu daty bitwy pod Chocimiem (1673 r.) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683 r.) – wymienia skutki wojen z Turcją	Uczeń zna pojęcia: <i>haracz, ekspansja</i> Uczeń potrafi: – podaje i zaznacza na osi czasu daty najazdu tureckiego i oblężenia Kamieńca Podolskiego (1672 r.) – wskazuje na mapie tereny, na których toczyła się wojna (Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora	Uczeń potrafi: – omawia przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w. – przedstawia walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię – wymienia hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza oraz bitwy z Turcją, w których dowodzili (Cecora	Uczeń potrafi: – opisuje postanowienia traktatu w Buczaczu – przedstawia następstwa wojen polsko-tureckich w XVII w.

		– wskazuje na mapie Podole, Chocim i Kamieniec Podolski	Kamieniec Podolski, Chocim) – wymienia przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w.	1620 r., obrona Chocimia 1621 r.)	
6. Kryzys Rzeczypospolitej	Uczeń potrafi: – charakteryzuje XVII stulecie jako czas wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą – wskazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w.	Uczeń potrafi: – wymienia skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne	Uczeń zna pojęcia: <i>liberum veto</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą (Inflanty, Podole, Prusy Książęce, część Ukrainy) – wymienia przyczyny uzależnienia Polski od obcych państw	Uczeń potrafi: – charakteryzuje funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost znaczenia magnaterii – wskazuje objawy kryzysu państwa – podaje przyczyny i objawy kryzysu gospodarczego	Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny rokoszu Lubomirskiego – wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci – wskazuje postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r. doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmiku

II PÓŁROCZE

Rozdział IV

Od absolutyzmu do republiki

1. Monarchia absolutna we Francji	Uczeń potrafi: – krótko opisuje zakres władzy króla w monarchii absolutnej – przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego – wskazuje na mapie Francję	Uczeń zna pojęcia: : <i>monarchia absolutna</i> Uczeń potrafi: – wymienia uprawnienia monarchy absolutnego – wyjaśnia, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce – wskazuje czas panowania Ludwika XIV (XVII w.) – opisuje życie w Wersalu w czasach Ludwika XIV	Uczeń zna pojęcia: <i>manufaktura, cło, import, eksport</i> Uczeń potrafi: – wyjaśnia, dlaczego Francja była europejską potęgą – przedstawia, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji	Uczeń zna pojęcia: <i>hugenoci</i> Uczeń potrafi: – opisuje, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski) – omawia politykę gospodarczą ministra Colberta – opowiada o twórczości Moliera	Uczeń potrafi: – przedstawia działania kardynała Richelieu zmierzające do wzmocnienia pozycji monarchy – wskazuje pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV
2. Monarchia parlamentarna w Anglii	Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Anglię i Londyn	Uczeń zna pojęcia: <i>monarchia parlamentarna</i> Uczeń potrafi: – wskazuje Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej	Uczeń potrafi: – wyjaśnia przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem	Uczeń zna pojęcia: <i>purytanie, nowa szlachta, rojaliści</i> Uczeń potrafi: – przedstawia postać Olivera Cromwella i jego dokonania	Uczeń potrafi: – wymienia główne etapy

	– przy pomocy nauczyciela postępuje się terminem: <i>parlament</i> – wskazuje organy władzy w monarchii parlamentarnej	– wymienia i krótko charakteryzuje postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego – przedstawia zakres władzy dyktatora	– przedstawia Deklarację praw narodu angielskiego – charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej	– wskazuje 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii	kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – porównuje ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej
3. Oświecenie w Europie	Uczeń zna pojęcia: <i>oświecenie</i> Uczeń potrafi – zaznacza na osi czasu epokę oświecenia – podaje przykład dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa)	Uczeń zna pojęcia: <i>klasycyzm</i> Uczeń potrafi – wymienia przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie – charakteryzuje styl klasycystyczny – z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu klasycystycznym – wymienia najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia – tłumaczy, dlaczego nowa epoka w kulturze europejskiej została nazwana oświeceniem	Uczeń potrafi – charakteryzuje ideologię oświecenia – przedstawia postać Monteskiusza i wyjaśnia, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy	Uczeń potrafi – przedstawia postaci Woltera i Jana Jakuba Rousseau – poprawnie postępuje się terminem: <i>ateizm</i> – omawia koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau – wyjaśnia przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia	Uczeń potrafi – wskazuje wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi – przedstawia zasługi Denisa Diderota dla powstania <i>Wielkiej encyklopedii francuskiej</i>

4. Nowe potęgi europejskie	Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII w. – wymienia Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus – wskazuje Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia	Uczeń zna pojęcia: <i>absolutyzm, absolutyzm oświecony</i> Uczeń potrafi: – podaje przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego – wskazuje wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego – wskazuje na mapie Petersburg jako nową stolicę Rosji	Uczeń potrafi: – wymienia reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnia, dlaczego monarchowie absolutyzmu oświeconego nazywali siebie „sługami ludu” – wyjaśnia związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej	Uczeń potrafi: – charakteryzuje reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnia wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw – opisuje skutki uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku	Uczeń potrafi: – porównuje monarchię absolutną z monarchią absolutyzmu oświeconego – podaje daty powstania Królestwa Pruskiego (1701 r.) i Cesarstwa Rosyjskiego (1721 r.)
5. Stany Zjednoczone Ameryki	Uczeń potrafi: – określa czas powstania Stanów Zjednoczonych – wymienia Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA	Uczeń zna pojęcia: <i>kolonia, konstytucja</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej – wymienia strony konfliktu w wojnie o niepodległość Stanów – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej	Uczeń zna pojęcia: bojkot Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim – opisuje wydarzenie zwane bostońskim picciem herbaty – podaje i zaznacza na osi czasu datę powstania Stanów	Uczeń potrafi: – przedstawia najważniejsze etapy walki o niepodległość USA – wskazuje na mapie Boston, Filadelfię i Yorktown – omawia zasługi Jerzego Waszyngtona dla powstania USA	Uczeń zna pojęcia: <i>Kongres, Izba Reprezentantów</i> – Uczeń potrafi: charakteryzuje ustrój polityczny USA

	– przywołuje postać Jerzego Waszyngtona jako pierwszego prezydenta USA	ustawy na świecie (1787 r.) – wyjaśnia, dlaczego Amerykanie mówią w języku angielskim – porównuje pierwszą flagę USA z flagą współczesną, wskazując zauważone podobieństwa i różnice	Zjednoczonych (4 lipca 1776 r.) – charakteryzuje znaczenie Deklaracji niepodległości – przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA	– opisuje idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA – wymienia miejsca związane z udziałem Polaków w wojnie o niepodległość USA	
--	--	--	---	---	--

Rozdział V

Upadek Rzeczypospolitej

1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów	Uczeń potrafi: – wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w. – opisuje konsekwencje wyboru dwóch	Uczeń zna pojęcia <i>unia personalna, anarchia</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Saksonię – wymienia przyczyny anarchii w Polsce – przedstawia Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisuje propozycje jego reform	Uczeń zna pojęcia: <i>konfederacja, liberum veto, wolna elekcja, przywileje, złota wolność szlachecka</i> Uczeń potrafi: – wyjaśnia sens powiedzeń: <i>Od Sasa do Lasa i Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</i> – przedstawia postać Stanisława Leszczyńskiego	Uczeń potrafi – przedstawia genezę i postanowienia sejmku niemego – podaje i zaznacza na osi czasu datę obrad sejmku niemego (1717 r.) – wyjaśnia przyczynę ingerencji Rosji w sprawę Polski	Uczeń potrafi – charakteryzuje okres rządów Augusta II Mocnego – wskazuje reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej
---	---	--	--	--	---

	władców jednocześnie		– charakteryzuje projekty reform w I poł. XVIII w.	– opisuje pozytywne i negatywne skutki rządów Augusta III	
2. Pierwszy rozbiór Polski	Uczeń zna pojęcia: <i>rozbiory Polski</i> Uczeń potrafi – podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.) – wymienia państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie – przywołuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski	Uczeń zna pojęcia: <i>ambasador, emigracja</i> Uczeń potrafi – charakteryzuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego – wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru – przedstawia przyczyny pierwszego rozbioru Polski – ocenia postawę Tadeusza Rejtana	Uczeń potrafi – opisuje okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski – wymienia reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII w. – wskazuje następstwa konfederacji barskiej – porównuje postawy rodaków wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki <i>Rejtan – Upadek Polski</i>	Uczeń zna pojęcia: <i>prawa kardynalne</i> Uczeń potrafi – podaje datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 r.) – przedstawia cel walki konfederatów barskich – opowiada o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego	Uczeń potrafi – przedstawia przyczyny zawiązania konfederacji barskiej
3. Kultura polskiego oświecenia	Uczeń zna pojęcia: <i>szkoła parafialna</i> Uczeń potrafi: – wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki – podaje przykład zasług ostatniego	Uczeń zna pojęcia <i>obiady czwartkowe</i> Uczeń zna pojęcia – przedstawia przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej – wskazuje cel wychowania i edukacji młodzieży w XVIII w.	Uczeń zna pojęcia – charakteryzuje architekturę i sztukę klasycystyczną – podaje przykłady budowli klasycystycznych	Uczeń zna pojęcia – wymienia pisarzy politycznych II poł. XVIII w. (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform	Uczeń zna pojęcia – charakteryzuje twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza i Wojciecha Bogusławskiego – podaje przykłady budowli klasycystycznych w swoim regionie

	króla dla rozwoju kultury polskiej – podaje przykłady przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych		– charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego – przedstawia zadania Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor” – omawia zmiany wprowadzone w polskim szkolnictwie przez KEN	– przedstawia zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia – wymienia malarzy tworzących w Polsce (Canaletto, Marcello Bacciarelli) – wyjaśnia, dlaczego obrazy Canaletta są ważnym źródłem wiedzy historycznej	
4. Sejm Wielki i Konstytucja 3 Maja	Uczeń zna pojęcia: <i>konstytucja</i> Uczeń potrafi: – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.) – wymienia państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski – na obrazie Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> wskazuje współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i	Uczeń potrafi: – podaje i zaznacza na osi czasu daty obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792 r.) i drugiego rozbioru (1793 r.) – wymienia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie <i>liberum veto</i> i wolnej elekcji) – wskazuje na mapie ziemie utracone przez	Uczeń potrafi: – charakteryzuje postać Stanisława Małachowskiego – opisuje sytuację w Polsce po pierwszym rozbiorze – podaje cel obrad Sejmu Wielkiego – przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podaje jej datę (1792 r.) – wskazuje na mapie Targowicę, Dubienkę i Zieleńce	Uczeń potrafi: – opisuje najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – charakteryzuje ustrój polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja – przedstawia genezę ustanowienia Orderu Virtuti Militari – opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 r.), – przedstawia postanowienia sejmu w Grodnie	Uczeń potrafi: – charakteryzuje zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja i wskazuje ich skutki

	Stanisława Małachowskiego	Polskę podczas drugiego rozbioru			
5. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski	Uczeń zna pojęcia: <i>naczelnik, kosynierzy, zaborcy</i> Uczeń potrafi: – wskazuje Tadeusza Kościuszkę jako naczelnika powstania – wymienia państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski	Uczeń zna pojęcia: <i>insurekcja</i> Uczeń potrafi: – charakteryzuje postać Tadeusza Kościuszki – podaje i zaznacza na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 r.) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 r.) – wymienia przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego – wskazuje na mapie Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru	Uczeń potrafi: charakteryzuje postać Wojciecha Bartosa – opowiada o bitwie pod Racławicami i przedstawia jej znaczenie – wskazuje na mapie Racławice i Połaniec – wyjaśnia, dlaczego Kościuszko zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki – wskazuje następstwa upadku powstania kościuszkowskiego	Uczeń zna pojęcia: <i>uniwersał</i> Uczeń potrafi: – przedstawia zapisy Uniwersału połanieckiego – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego i podaje jego najważniejsze wydarzenia w kolejności chronologicznej – wskazuje na mapie Maciejowice i przedstawia znaczenie tej bitwy dla losów powstania	Uczeń potrafi: – wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.

Rozdział VI

Rewolucja francuska

1. Rewolucja francuska	Uczeń zna pojęcia: <i>konstytucja, rewolucja, Bastylia</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Francję i Paryż – podaje wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską – wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca	Uczeń zna pojęcia: <i>burżuazja, Stany Generalne</i> Uczeń potrafi: – wymienia i charakteryzuje stany społeczne we Francji – podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji (14 lipca 1789 r.) – charakteryzuje postać Ludwika XVI	Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej – opisuje położenie stanów społecznych we Francji – wyjaśnia zadania Konstytuanty – przedstawia najważniejsze zapisy Deklaracji praw człowieka i obywatela – poprawnie postępuje się terminem: <i>monarchia konstytucyjna</i>	Uczeń potrafi: – przedstawia sytuację we Francji przez wybuchem rewolucji – opisuje decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji i wskazuje ich przyczyny – podaje datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 r.) – charakteryzuje ustrój Francji po wprowadzeniu konstytucji	Uczeń potrafi: – przedstawia okoliczności i cel powstania Zgromadzenia Narodowego – wyjaśnia ponadczasowe znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela
2. Republika Francuska	Uczeń zna pojęcia: <i>: gilotyna, terror</i> Uczeń potrafi: – przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI	Uczeń potrafi: – przedstawia przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI	Uczeń zna pojęcia: <i>jakobini, dyktatoriat</i> Uczeń potrafi: – opisuje rządy jakobinów – wyjaśnia, dlaczego rządy jakobinów	Uczeń zna pojęcia: <i>radikalizm</i> Uczeń potrafi: – wyjaśnia na przykładzie postaci Maksymiliana Robespierre’a sens powiedzenia: <i>Rewolucja</i>	Uczeń potrafi: – wyjaśnia, dlaczego jakobini przejęli rządy we Francji – ocenia terror jako narzędzie walki politycznej

		– poprawnie postępuje się terminem: <i>republika</i> – charakteryzuje postać Maksymiliana Robespierre’a – wskazuje na mapie państwa, z którymi walczyła rewolucyjna Francja	nazwano Wielkim Terrorem – przedstawia, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy – charakteryzuje rządy dyktatoratu	<i>pożera własne dzieci</i> – przedstawia skutki rządów jakobinów – wyjaśnia przyczyny upadku rządów jakobinów	
3. Epoka Napoleona Bonapartego	Uczeń potrafi: – charakteryzuje krótko postać Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę – określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską – przedstawia na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej	Uczeń zna pojęcia: zamach stanu Uczeń potrafi: - wskazuje na mapie państwa, z którymi toczyła wojny napoleońska Francja – podaje datę decydującej bitwy pod Austerlitz i wskazuje tę miejscowość na mapie – przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Napoleona – wskazuje na mapie tereny zależne od Francji	Uczeń zna pojęcia: blokada kontynentalna Uczeń potrafi: – przedstawia położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoratu – wyjaśnia przyczyny wprowadzenia blokady kontynentalnej przeciw Anglii – charakteryzuje Kodeks Napoleona i podaje datę jego uchwalenia (1804 r.) – wymienia reformy wprowadzone przez Napoleona	Uczeń potrafi: – wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoratu – przedstawia etapy kariery Napoleona – podaje datę koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.) – wyjaśnia, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów – podaje datę pokoju w Tylicy (1807 r.) i przedstawia jego postanowienia	Uczeń potrafi: – opisuje okoliczności powstania i charakter Związku Reńskiego

4. Upadek Napoleona	Uczeń zna pojęcia: <i>Wielka Armia</i> Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Rosję i Moskwę – opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję	Uczeń potrafi – przedstawia przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję – opisuje, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia – wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów” – wskazuje na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk	Uczeń zna pojęcia: <i>taktyka spalonej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja</i> Uczeń potrafi – przedstawia strategię obronną Rosji – opisuje skutki wyprawy Napoleona na Rosję – podaje datę bitwy pod Lipskiem (1813 r.) – przedstawia skutki klęski Napoleona pod Lipskiem	Uczeń potrafi – omawia przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona – podaje datę bitwy pod Borodino (1812 r.) – wskazuje na mapie Borodino – omawia, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii	Uczeń potrafi – przedstawia przyczyny klęski Napoleona
5. Legiony Polskie we Włoszech	Uczeń potrafi – wymienia państwa zaborcze – wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki – podaje nazwę hymnu Polski i wskazuje jego związek z Legionami	Uczeń zna pojęcia: <i>legiony, emigracja</i> Uczeń potrafi – podaje i zaznacza na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) – wskazuje na mapie Włochy, Francję i San Domingo – przedstawia cel utworzenia Legionów	Uczeń potrafi – wyjaśnia, dlaczego Polacy wiązali nadzieję na niepodległość z Napoleonem – opisuje udział legionistów w wojnach napoleońskich	Uczeń potrafi – opisuje położenie ludności polskiej po utracie niepodległości – charakteryzuje zasady obowiązujące w Legionach Polskich – wyjaśnia, dlaczego Legiony były szkołą patriotyzmu i demokracji	Uczeń potrafi – wskazuje, w jaki sposób i skąd rekrutowano żołnierzy do polskich oddziałów wojskowych

	Polskimi we Włoszech	Polskich i opisuje walki z ich udziałem	– przedstawia powody wystania legionistów na San Domingo		
6. Księstwo Warszawskie	Uczeń potrafi: – wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie – podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego	Uczeń potrafi – przedstawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego, – wskazuje na mapie Tylżę – podaje i zaznacza na osi czasu daty utworzenia i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1807 r., 1815 r.)	Uczeń potrafi – charakteryzuje postać księcia Józefa Poniatowskiego – przedstawia okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego – wskazuje na mapie Raszyn – wyjaśnia znaczenie mitu napoleońskiego dla podtrzymania pamięci o Legionach	Uczeń potrafi – omawia zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego – wskazuje związek między zapisami konstytucji Księstwa Warszawskiego a ideami rewolucji francuskiej – wskazuje na mapie Somosierrę – opowiada o szarży polskich szwoleżerów pod Somosierrą i wskazuje jej znaczenie dla toczonych walk	Uczeń potrafi – wymienia bitwy stoczone przez napoleońską Francję z udziałem Polaków – podaje datę bitwy pod Raszynem (1809 r.)